

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Bruksela, dnia 30 czerwca 2018 r.

Sprawozdanie nr 41/2018

Sprawozdanie na temat solidarności europejskiej w dziedzinie energii – synchronizacja sieci elektroenergetycznej państw bałtyckich z systemem europejskim wzmacni bezpieczeństwo dostaw energii

Bruksela, 28 czerwca 2018 r.

Przewodniczący Komisji Europejskiej Jean Claude Juncker wraz z szefami państw lub rządów Litwy, Łotwy i Polski uzgodnili 28 czerwca br. plan działań politycznych dotyczący synchronizacji sieci elektroenergetycznej państw bałtyckich z europejską siecią kontynentalną w terminie wyznaczonym na 2025 r.

- **Przywódcy zaapelowali o szybkie ukończenie projektu.**

W dniu 28 czerwca br. podczas specjalnej ceremonii w Brukseli, przewodniczący Komisji Europejskiej Jean Claude **Juncker** wraz z prezydentem Litwy Dalią **Grybauskaitė**, premierem Estonii Jürim **Ratasem**, premierem Łotwy Mārisem **Kučinskisem** oraz premierem Polski Mateuszem **Morawieckim** podpisali plan działań politycznych dotyczący synchronizacji sieci elektroenergetycznych państw bałtyckich z europejską siecią kontynentalną. Miało to miejsce w następstwie spotkania w dniu 22 marca 2018 r., podczas którego przewodniczący Jean-Claude Juncker wraz z wymienionymi szefami państw lub rządów nadał projektowi synchronizacji nowy impet.

Przewodniczący **Jean-Claude Juncker** powiedział: „Od początku naszej kadencji Komisja dążyła do pełnej integracji sieci państw bałtyckich z resztą Europy. Jest to nasz obowiązek oraz konieczność względem państw bałtyckich i Unii. Pracowaliśmy, aby osiągnąć porozumienie i właśnie mogliśmy je podpisać. W planie działania wyznaczaliśmy termin pełnej synchronizacji na 2025 r. Dzięki wzorowej współpracy można odnieść sukces. Jesteśmy dzisiaj świadkami projektu, w ramach którego zdecydowaliśmy się

zsynchronizować naszą pracę celem osiągnięcia wspólnego celu. W duchu cierpliwości, ciężkiej pracy i kompromisu udało nam się znaleźć europejskie rozwiązania, które opierają się na solidarności i wzmacniają naszą Unię”.

Głowy państw i rządów podziękowały wszystkim zaangażowanym w szybkie postępy prac przygotowawczych prowadzonych przez ministrów ds. energetyki poszczególnych krajów we współpracy z wiceprzewodniczącym do spraw unii energetycznej **Marošem Šefčovičem** i komisarzem do spraw polityki klimatycznej i energetycznej Miguelem **Arias Cañetem**. Szefowie państw lub rządów podkreślili, że aby projekt mógł odnieść sukces, wsparcie finansowe ze strony instrumentu „Łącząc Europę” będzie niezbędne.

Podpisany plan działań politycznych przedstawia praktyczne wdrożenie synchronizacji w formie jasnego harmonogramu działań. Pierwszym z nich jest powołanie we wrześniu europejskiej sieci operatorów systemów przesyłowych (ENTSO-E) jako pierwszy etap techniczny poszerzenia europejskiej sieci kontynentalnej o państwa bałtyckie. Projekt ten stanowi kluczowy element i jeden z najbardziej symbolicznych projektów unii energetycznej oraz konkretny wyraz solidarności w zakresie bezpieczeństwa energetycznego. Proces synchronizacji jest niezbędny do kompletnej integracji państw bałtyckich z europejskim systemem energetycznym. Proces ten wniesie istotny wkład w jedność i bezpieczeństwo energetyczne Unii Europejskiej.

- **Przebieg procedury**

Zatwierdzony plan działań politycznych definiuje proces i przedstawia konkretne rozwiązanie na potrzeby synchronizacji systemu elektroenergetycznego państw bałtyckich z europejską siecią kontynentalną w terminie wyznaczonym na 2025 r. W ramach planu działań, po uzyskaniu zgody grupy wysokiego szczebla ds. planu działania w zakresie połączeń międzysystemowych na rynku energii państw bałtyckich we wrześniu 2018 r., operatorzy systemów przesyłowych (OSP) z Polski i państw bałtyckich zainicjują formalną procedurę, która będzie zarządzana przez europejską sieć operatorów systemów przesyłowych (ENTSO-E).

Dzięki niedawno wybudowanym liniom elektroenergetycznym region państw bałtyckich – będący niegdyś „wyspą energetyczną” – jest dziś połączony z Polską (LitPol Link), Szwecją (NordBalt) i Finlandią (EstLink1 i EstLink2). Realizacja tych projektów była możliwa dzięki wsparciu UE. Ze względów historycznych sieć elektroenergetyczna państw bałtyckich funkcjonuje jednak nadal w trybie synchronicznym z systemem rosyjskim i białoruskim.

Desynchronizacja sieci elektroenergetycznej państw bałtyckich od tych systemów i jej synchronizacja z europejską siecią kontynentalną jest podstawowym politycznym priorytetem dla osiągnięcia unii energetycznej. Odpowiednie projekty wzmocnienia sieci zostały uwzględnione w **trzecim unijnym wykazie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania**, przyjętym przez Komisję w dniu 23 listopada 2017 r. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania mają pomóc UE w osiągnięciu jej celów w dziedzinie klimatu i polityki energetycznej: przystępnej cenowo, bezpiecznej i zrównoważonej energii dla wszystkich obywateli. Projekty uwzględnione w wykazie kwalifikują się do uzyskania finansowania w ramach instrumentu „Łącząc Europę”.

Komisja Europejska zobowiązała się do umożliwienia dokonania znacznych postępów w synchronizacji oraz do wsparcia państw bałtyckich w tej kadencji, podejmując działania w kierunku wdrożenia strategicznych projektów w dziedzinie infrastruktury energetycznej oraz rozwiązując rozmaite kwestie wymagane do zakończenia izolacji energetycznej regionu Morza Bałtyckiego. Komisja Europejska potwierdziła ten cel 23 listopada 2017 r. w swoim komunikacie w sprawie rozwoju sieci energetycznych w Europie.

- **Kontekst**

Głowy państw i rządów krajów bałtyckich i Polski spotkały się w dniu 22 marca br. z przewodniczącym Jean-Claude'em Junckerem, aby potwierdzić swoje silne zaangażowanie na rzecz synchronizacji sieci energetycznych państw bałtyckich z europejskim systemem kontynentalnym do roku 2025. Głowy państw i rządów wezwały do podjęcia wszelkich starań, żeby dotrzymać uzgodnionego harmonogramu dla ministrów, dla operatorów systemów oraz dla ekspertów. Ustaliły, że spotkają się ponownie latem w celu zawarcia porozumienia politycznego w sprawie optymalnego sposobu synchronizacji sieci państw bałtyckich z europejską siecią kontynentalną.

W dniu 22 marca 2018 r., podczas spotkania odbywającego się w siedzibie Komisji Europejskiej, przewodniczący Komisji Europejskiej **Jean Claude Juncker** wraz z prezydent Litwy **Dalią Grybauskaitė**, premierem Estonii **Jürim Ratasem**, premierem Łotwy **Mārisem Kučinskisem** oraz premierem Polski **Mateuszem Morawieckim** podkreślili znaczenie procesu synchronizacji jako elementu kluczowego dla fizycznej integracji państw bałtyckich z europejskim kontynentalnym systemem energetycznym, który stanowi ogromny wkład w jedność i bezpieczeństwo energetyczne Unii Europejskiej. Podkreślili również, że jest to jeden z najbardziej symbolicznych projektów unii energetycznej oraz konkretny wyraz solidarności w ramach bezpieczeństwa energetycznego.

Ustalili, że rok 2018 będzie decydujący i wyrazili zaangażowanie w zawarcie do czerwca 2018 r. porozumienia politycznego w sprawie optymalnego sposobu synchronizacji sieci państw bałtyckich z europejską siecią kontynentalną. Wsparcie ze strony funduszu „Łącząc Europę” (CEF) jest fundamentalne dla pomyślnej realizacji projektu.

Głowy państw i rządów z zadowoleniem przyjęły znaczne postępy w pracach przygotowawczych prowadzonych przez ministrów ds. energetyki poszczególnych krajów w współpracy z wiceprzewodniczącym do spraw unii energetycznej **Marošem Šefčovičem** i komisarzem do spraw polityki klimatycznej i energetycznej **Migueliem Arias Cañetem**.

- **Dodatkowe informacje**

Plan działań politycznych:

https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/c_2018_4050_en_annexe_acte_autonome_nlw2_p_v2.docx

Inwestycje UE na rzecz projektu synchronizacji państw bałtyckich (18 kwietnia 2018 r.):

https://ec.europa.eu/info/news/eu-invests-baltic-synchronisation-project-2018-apr-18_en

Unia energetyczna:

https://ec.europa.eu/commission/priorities/energy-union-and-climate_pl

Plan działań w zakresie połączeń międzysystemowych na rynku energii państw bałtyckich (BEMIP):

<https://ec.europa.eu/energy/en/topics/infrastructure/trans-european-networks-energy/baltic-energy-market-interconnection-plan>

Wzmocnienie sieci energetycznych w Europie:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0718&qid=1521553716157&from=EN>

Trzeci unijny wykaz projektów:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018R0540&from=PL>

Badanie JRC: Integracja państw bałtyckich z systemem elektroenergetycznym UE (streszczenie):

<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8d3b7da2-562e-11e7-a5ca-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-31392329>

Opracowała:
Dr Magdalena Skulimowska¹

¹ Na podstawie informacji KE.